

תוכן עניינים:

1. מבוא.....1-2.
2. סקירה ספרותית.....3-13.
3. הזדהות קבוצתית והתמכרות למשחקי מחשב.....3-9.
4. האדרה עצמית והתמכרות למשחקי מחשב.....9-13.
5. ניתוח.....14-19.
6. סיכום ומסקנות.....20-21.
7. בביליוגרפיה.....22-24.

מבוא

כבר מ-1970, כאשר משחקי הווידאו פרצו לחיינו, נוצר שינוי בבילוי שעות הפנאי שלנו. כאשר משחקי המחשב מתחילים לתפוס תאוצה, הבילוי מול המסך הופך להיות חלק בלתי נפרד מחייהם של רבים. שוק משחקי המחשב הוא ללא ספק שוק פופולרי ורווחי ביותר. פופולריות שהלכה והתעצמה עם כניסתם של המשחקים לעולם האינטרנט והפיכתם למקוונים. כאשר הפופולריות של המשחקים גברה, עלו שאלות בנוגע להשפעה שיש למשחקים הללו על אלו הנחשפים להם. התפיסה הרווחת בציבור היא כמובן שהמשחקים הם בעלי פוטנציאל להתמכרות. אחת הטענות שהועלתה על משחקי המחשב, היא שהם מובילים להתנהגות אלימה ואגרסיביות (Boyle, Connolly & Hainey, 2011). נכון יהיה לומר, כי משחקי המחשב, כאשר אינם מוסדרים, קל מאוד להתמכר אליהם. המשחקים המקוונים, הם בעלי פוטנציאל ממכר במיוחד. ההתמכרות הזו יוצרת בסופו של דבר בקרב השחקנים, אגרסיביות והתנהגויות שליליות (Boyle, Connolly & Hainey, 2011).

הפסיכולוגיה החברתית עוסקת וחוקרת את ההתנהגות של הקבוצה, אחד הפסיכולוגים המרכזיים שעסקו ביחסים בין קבוצות היה ג'ון טרנר, אשר בשלהי סוף שנות השבעים פיתח את תיאוריית הזהות החברתית, בתיאוריית הזהות החברתית ובתיאוריית הזהות, העצמי הופך להיות רפלקסיבי בכך שהוא יכול להיות כאובייקט ולקטלג או לסווג את עצמו ואף להגדיר את עצמו בדרכים שונות ביחס לקטגוריות חברתיות אחרות. בתיאוריית הזהות החברתית מצב זה יוגדר כקטגוריזציה עצמית ואילו בתיאוריית הזהות הוא נקרא הזדהות. במהלך התהליך הזה של קטגוריזציה עצמית או הזדהות, מתהווה למעשה זהות חדשה (Stets & Burke, 2000). כאשר ההזדהות הזו משותפת ליחידים שונים נוצרת ויש ביניהם זיקה אחד לשני בשל מגוון סיבות, נוצרת בסופו של דבר קבוצה.

קבוצה מקיימת בתוכה תלות הדדית בין הפרטים בתוכה והתלות ההדדית הזו מובילה לאינטראקציה של שיתוף פעולה חברתי ותקשורת, היוצר השפעה ומשיכה הדדיות. הלכידות של הקבוצה משקפת את המשיכה של כל חבר בקבוצה לאחרים, לאינדיבידואלים הנוספים המרכיבים את הקבוצה. על פי המודל של ההזדהות החברתית, כל אינדיבידואל רואה את עצמו בסופו של דבר כחלק מקטגוריות חברתיות, וההשתייכות לקבוצה היא חלק מהזהות האישית שלו ולכן הוא גם לא יכול להתעלם מהזהות הקבוצתית הזו (Tajfel, 2010). האדרה עצמית היא רמה גבוהה יותר של הערכה עצמית. זהו אחד הסוגים של שיפור עצמי. התמסרות עצמית שהיא חלק מהאדרה עצמית מדברת על הנטייה להעריך את עצמך יותר מהרגיל, לתת לעצמך הערכה גבוהה יותר ממה שאחרים נותנים (Brown, 2006).

ההאדרה העצמית, היא בין המבנים המקוטבים ביותר של הפסיכולוגיה. ישנם חוקרים הסבורים כי ישנה חשיבות רבה לכך שאדם מעריך את עצמו וזה אף חיוני לתפקוד האנושי. אולם, יחד עם זאת, יש שמסייגים את הטענה הזו ומדברים על כך שכאשר ההערכה עצמית היא גבוהה ומופרזת ומגיעה עד למצב של האדרה עצמית, אז היא עלולה להפוך לעיתים למשהו שלילי (Brown, 2010). אחד הביטויים להערכה עצמית גבוהה שכזו, המגיע עד למצב של האדרה עצמית, הוא הנרקסיזם. הנרקסיסט הוא בעל האדרה עצמית גבוהה ומוגזמת, אשר מביאה גם לא אחת להתנהגות שלילית מצד אותו אדם. האינטרנט שמצוי בכל כך הרבה היבטים בחיינו, הוא פלטפורמה חדשה ונוספת, בה האדם יכול לצבור ולהשיג הערכה עצמית בצורה כזו שיכולה להגיע

סקירת ספרות :

הזדהות קבוצתית והתמכרות למשחקי מחשב :

התיאוריה של הזדהות החברתית מדברת על כך שאנשים מגדירים בדרך כלל את הזדהות שלהם על פי היחס שלהם לקבוצות החברתיות אליהן הם משתייכים. כמו כן ההזדהויות הללו פועלות על מנת להגן על הזדהות העצמית שלהם ולחזק אותה. יצירה של זהות קבוצתית כוללת את הסיווג של הקבוצה כקבוצה אחת מסוימת לעומת קבוצה חיצונית אחרת. כמו כן היא כוללת גם את הנטייה לראות את הקבוצה שמרגישים מזוהים איתה, באופן חיובי כלפי חוץ. התוצאה שנוצרת היא הזדהות קולקטיבית המבוססת על חברות בקבוצה והיא נטועה בהיבטים חיוביים (Islam, 2014, 1781). נראה כי רבים מאיתנו, במרבית מהזמן, יכולים לקחת כמובן מאליו את הזדהויות שלנו. כל אחד יודע מיהו ולכן יש לו תחושה טובה לגבי מי האנשים האחרים בחייו וכך גם הם מתייחסים אלינו. יחד עם זאת, כאשר כן נוצרת בעיה עם הזדהות, ברגע שהזדהות מתגבשת ומתקיימת, החיים יכולים להמשיך קודם. חשוב גם לזכור כי ההזדהות אינה תמיד טריוויאלית (Jenkins, 2014, pp.1-2).

מבין החוקרים שעסקו בנושא הזדהויות החברתיות, היה ג'ון טרנר, פסיכולוג שפיתח את תיאוריית הזדהות החברתית. טרנר הוא אחד הפסיכולוגים המרכזיים שעסקו ביחסים בין קבוצות, אשר בשלהי סוף שנות השבעים פיתח את תיאוריית הזדהות החברתית. בתיאוריה אותה פיתח, תיאוריית הזדהות החברתית וכן תיאוריית הזדהות, העצמי הופך להיות רפלקסיבי בכך שהוא יכול להיות כאובייקט ולקטלג או לסווג את עצמו ואף להגדיר את עצמו בדרכים שונות ביחס לקטגוריות חברתיות אחרות. בתיאוריית הזדהות החברתית מצב זה יוגדר כקטגוריזציה עצמית ואילו בתיאוריית הזדהות הוא נקרא הזדהות. במהלך התהליך הזה של קטגוריזציה עצמית או הזדהות, מתהווה למעשה זהות חדשה אצל האינדיבידואל, זהות הנבנית מתוך קבוצה (Stets & Burke, 2000, 224).

חוקרים העוסקים בנושא הקבוצות והזדהות עם קבוצה, בדרך כלל מתייחסים להזדהות כמשקפת את האמון של האנשים לקבוצה, לקולקטיב. ההבנה הזו של החוקרים נגזרת בעצם ממה שמכונה, "נקודת המבט של הזדהות החברתית". נקודת המבט של הזדהות החברתית, מקיפה את תורת הזדהות החברתית וכן את תיאוריית הסיווג העצמי שלה. בשלוש העשורים האחרונים, נראה כי התפיסה של הזדהות החברתית עיצבה כמעט את כל התיאוריות המרכזיות לגבי תהליכי הקבוצה. מה שנמצא בלב של הזדהות החברתית, היא ההבחנה בין העצמי והאישי. האישי מתייחס לתכונות הייחודיות שיש לפרט ואילו העצמי החברתי, מתייחס לאותם ההיבטים של העצמי המתקשרים להיבטים של הקבוצה כולה. ההבחנה זו מעלה מספר הנחות, שלושת ההנחות הרלוונטיות הן, ראשית, תיאורית הזדהות החברתית. תיאוריה זו מדברת על כך שכל האינטראקציות עם אחרים ממקומות ברצף בין אישי ובין קבוצתי המשמעות של כך היא שכל התנהגות הקשורה בצורה כזו או אחרת לקבוצה, נובעת ממניע חברתי מובהק.

הגישות של הזדהות החברתית מציעות למעשה שהמוטיבציה של הנטל על התנהגות פרו קבוצתית, למען הקבוצה, נשען בעצם כולו על כתפי הזדהות החברתית הרלוונטית. ההנחה השנייה היא שכאשר הזדהות החברתית היא בולטת יותר וחברי הקבוצה גם מגדירים את עצמם במונחים של הזדהות החברתית שלהם הם בעצם ייתנו לעצמם אפיון הזהה לקבוצה, כלומר הם רואים את עצמם וכן את חברי הקבוצה האחרים כדומים. חברי הקבוצה רואים בעצם את חברי הקבוצה האחרים, מבעד לעדשת החברות שלהם בקבוצה ולא רואים אותם במונחים של יחסים אישיים שהם הקימו אחד עם השני. מעבר לכך, גם המשיכה שלהם לחברי הקבוצה האחרים גם נקבעת על ידי המידה שבה החברים האלה מגלמים את המאפיינים של